ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Problematika nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče z pohledu ČIŽP

Jana Vítková

Obsah prezentace

- **Základní představení činnosti ČIŽP v oblasti odpadového hospodářství**
- **Zdravotnické a veterinární odpady a kontrolní činnost ČIŽP**
  - Legislativní změny v souvislosti se zdravot. odpady
  - Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS jaro 2021
  - Aktuální situace v ČR se zdravot. odpady v souvislosti s nemocí COVID-19
  - Problematika zdravotnických odpadů v praxi

ČIŽP

Základní představení činnosti ČIŽP

ČIŽP

- 10 oblastních inspektorátů
- 2 pobočky

Oblasti činnosti:

- Ochrana přírody
- Ochrana ovzduší
- Odpadové hospodářství
- Ochrana lesa
- Ochrana vod

ČIŽP

Základní představení činnosti ČIŽP v oblasti odpadového hospodářství

Oddělení odpadového hospodářství (OOH) ČIŽP má v gesci problematiku:

- zákona o odpadech (z. č. 541/2020 Sb.)
- zákona o výrobcích s ukončenou život. (z. č. 542/2020 Sb.)
- zákona o obalech
- zákona o chemických látkách

ČIŽP není jediný kontrolní orgán v oblasti odpadového hospodářství

- kontrolní kompetence mají i ORP (obce s rozšířenou působností) a krajské úřady

ČIŽP

Kompetence

- Vynucování dodržování environmentálního práva u povinných subjektů
- Právní nástroje:
  - **Kontrola** právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání, obcí – kontrolní řád
  - **Tresty** – pokuty, napomenutí… - přestupkový zákon
  - Společně s pokutou lze stanovit samostatným rozhodnutím opatření a lhůty pro zjednání nápravy – **nápravná opatření**
- Inspekce → úřad kontrolní a sankční (nevydává povolení, neprovádí registrace apod.)

ČIŽP

Základní představení ČIŽP v oblasti odpadového hospodářství

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet kontrol	3228	2990	2892	3150	3422	3643	3261	3359	3544	3495	2749
Počet vydaných rozhodnutí o pokutě	909	904	856	984	1038	1060	970	976	891	878	756

Kontroly původců odpadů:

- ročně cca 950 kontrol nejrůznějších původců (1/3 kontrol OOH)
- nejčastěji průmysl (IPPC, výroba) a stavební odpady
- v roce 2020 a 2021 výrazný pokles provedených kontrol v souvislosti s nemocí Covid-19 (omezení kontr. činnosti inspekce)

ČIŽP

Základní představení ČIŽP v oblasti odpadového hospodářství

Kontroly zdravotnických zařízení:

- Nepředstavují významný podíl v činnosti ČIŽP

	2016	2017	2018	2019	2020	celkem
kontroly zdravotnických zařízení	19	7	8	12	9	55
počet pravomocných rozhodnutí	6	4	1	1	0	12
výše pokut v PM	86 000 Kč	45 000 Kč	80 000 Kč	80 000 Kč	-	291 000 Kč

ČIŽP

Legislativní změny v souvislosti se zdravot. odpady

- Odpady ze zdravotní a veterinární péče – ust. **§ 88 – 90** ZoO + ust. **§ 72 – 75** vyhlášky o PNsO
- Ust. § 90 odst. 1 ZoO stanoví, že právnická nebo podnikající fyzická osoba, která **nakládá s více než 10 tunami odpadů ze zdravotní nebo veterinární péče ročně**, je povinna zajistit nakládání s těmito odpady pouze fyzickou osobou odborně způsobilou (OZO – dříve „odpadový hospodář“) pro nakládání s odpady ze zdravotní a veterinární péče.
- Ust. § 90 odst. 2 a odst. 3 ZoO – jaká osoba se rozumí jako OZO + školení od OZO pro činnost nakládání s odpady – příloha č. 49 k vyhlášce o PNsO

Bod 1. – **KDO** musí být proškolen (lékaři, zdravotní sestry, sanitáři, pracovníci pověřeni úklidem a manipulací s odpadem, …)
Bod 2. – **OBSAH** školení (dle kategorie zaměstnance) – min 1x ročně, sepsaný záznam, archiv. 5 let

ČIŽP

Legislativní změny v souvislosti se zdravot. odpady

- Ust. § 90 odst. 4 ZoO stanoví, že právnická nebo podnikající fyzická osoba, která **nakládá s méně než 10 tunami odpadů ze zdravotní nebo veterinární péče ročně**, je povinna proškolit zaměstnance ohledně nakládání s odpady
- ZoO ani vyhláška o PNsO neřeší, **kdo** má zaměstnance nakládající s odpady proškolit – příloha č. 49 k vyhlášce o PNsO

Bod 1. – **KDO** musí být proškolen (lékaři, zdravotní sestry, sanitáři, pracovníci pověřeni úklidem a manipulací s odpadem, …)
Bod 2. – **OBSAH** školení (dle kategorie zaměstnance) – min 1x 3 roky, sepsaný záznam, archiv. 5 let

ČIŽP

Legislativní změny v souvislosti se zdravot. odpady

- Ust. § 89 odst. 1 ZoO stanoví, že právnická nebo podnikající fyzická osoba, která je původcem odpadu ze zdravotní péče, je povinna zpracovat **pokyny pro nakládání s** těmito **odpady** v zařízení, kde tento odpad vzniká. Pokyny jsou **součástí provozního řádu zařízení** zpracovaného podle zákona o ochraně veřejného zdraví (č. 258/2000 Sb.) – příl. č. 48 vyhl. o PNsO

  - PŘ s pokyny schvaluje místně příslušná KHS

  - přestupek podle § 118/2/a ZoO projednává inspekce

ČIŽP

Legislativní změny v souvislosti se zdravot. a veterin. odpady

- Od účinnosti vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (tj. ode dne 7. 8. 2021) je zakázáno na skládky odpadů všech skupin ukládat odpady skupiny *18*, včetně odpadů vzniklých jejích úpravou (dekontaminační zařízení – výstupem většinou odpady skupiny *19*, nejčastěji odpad kat. č. *19 12 12*), a to bez přechodného ustanovení – vymezení v příloze č. 4 pod bodem č. 11 v seznamu A

  - okamžitý dopad do stávající praxe – omezení předávání odpadů na skládky jak od původců (interní úprava odpadů), tak od oprávněných osob (externí úprava odpadů dekontaminací)

ČIŽP

Legislativní změny v souvislosti se zdravot. a veterin. odpady

- ust. § 10 odst. 5 vyhlášky č. 306/2012 Sb. – povinnosti provoz. zdravot. zařízení přeneseny do vyhlášky o PNsO a více specifikovány, např.:

  - požadavky na soustřeď. prostředky na odpady ze ZaV péče

  - oddělené soustřeďování odpadů ze ZaV péče ve stanov. rozsahu

  - úprava odpadů ze ZaV péče – v PŘ popis dekontaminačního procesu

ČIŽP

Opakovaní ☺ - štítek/označení:

NEBEZPEČNÝ ODPAD

HP 9 Infekční HP6 Akutní toxicita HP14 Ekotoxický

180103 Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce

ČIŽP

Opakovaní ☺ - štítek/označení:

- **OBSAH** štítku (ust. § 72 odst. 2 písm. e) vyhl. o PNsO):

1. časem vzniku odpadu (naplnění a uzavření shromaž. prost.)
2. konkrétním oddělením, kde odpad vznikl
3. jménem osoby zodpovědné za nakládání s odpady a označ.
4. údaje o hmotnosti odpadu
5. údaje o dalším způsobu nakládání

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

- Podnět na provozovatele zařízení k úpravě odpadů (dekontaminační zařízení) v jižních Čechách, který nevhodným způsobem nakládal s převzatými odpady od různých původců zdravot. zařízení (únor/2021) + informace o nárůstu množství zdravot. odpadů (a tím k enormnímu zatížení celého systému pro nakládání s těmito odpady) v souvislosti se šířením onemocnění Covid-19 => celorepubliková monitorovací akce „RETROVIRUS“ ČIŽP, OOH
- V březnu 2021 bylo zkontrolováno celkem **48** různých zařízení nakládajících se zdravot. odpady

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

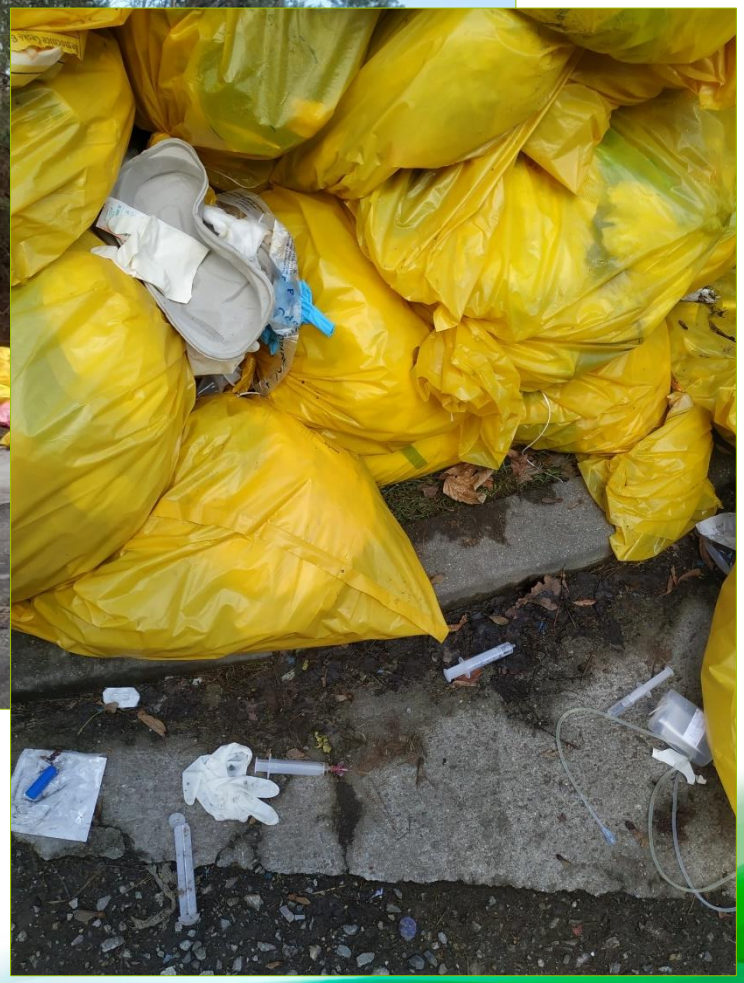

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

- **48** zařízení pro nakládání s odpady (17 spalovny NO, 1 spalovna KO, 1 skládka KO, 23 sběrů/skladů odpadů, 1 mobilní sběr a 5 dekontaminačních zařízení)
- Porušení ZoO bylo zjištěno zatím u 7 subjektů
- **Závěry monitorovací akce RETROVIRUS**:

➢ Navýšení objemu odpadů (až o 55-60%), nikoli tonáže, u producentů odpadů – používání jednorázových pomůcek

➢ Ve spalovnách odpadů se do pecí dávkují menší množství odpadů (ale o větším objemu), čímž se významně prodlužuje doba před konečným odstran. ZO

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

- **Závěry monitorovací akce RETROVIRUS (pokrač.)**:

➢ Některé spalovny odpadů zareagovaly na obtížnou situaci v souvislosti se zvýšenou produkcí zdrav. odpadů a omezily příjem odpadů z odvětví průmyslu

➢ U většiny zařízení ke sběru odpadů odpady nezjištěny – odpady předávány k likvidaci „kratší cestou“, tj. od původce přímo do koncového zařízení

➢ Při kontrolách nebylo prokázáno porušení ZoO v souvislosti s onemocněním Covid-19 (např. nevhodné zařazování odpadů pod jiná kat. č. odpadů, atd.)

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2020)

- **Závěry monitorovací akce RETROVIRUS (pokrač.)**:

Nejčastější porušení:

- provozovatelé zařízení - porušení schválen. PŘ zaříz.
- původci odpadů (kontroly prováděny následně) – neohlášení přepravy nebezp. odp., neoznačení shromažďovacích prostředků

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce – akce RETROVIRUS (jaro 2021)

<u>Mobilní zaříz. ke sběru odpadů:</u>

- Nedostatečné nebo chybějící označení shromažď. prostředků (PE pytlů) + předání odpadů, které do spalovny předány být neměly

ČIŽP

Kontrolní činnost inspekce

- **V kontrolovaných zdrav. zařízeních (původci odpadů) nebyla v posledních 3 letech zjišťována závažnější pochybení týkající se fyzického nakládání se zdravotnickým odpadem**
- **V posledních 3 letech pouze 1 případ závažnějšího nezákonného nakládání se zdravotnickým odpadem, a to v zařízení k nakládání se zdravotnickým odpadem (dekontaminační zařízení) – opakovaná porušení ze strany provozovatele**

ČIŽP

Aktuální situace v ČR se zdravot. odpady v souvislosti s nemocí COVID-19

Aktuální „špatná“ regionální situace ve vztahu k likvidaci zdravot. odpadů:

- **Jihomoravský kraj:**
  - nefunkčnost spalovny NO „EKOTERMEX“ (Vyškov) – zatím jí nebylo vydáno nové povolení k provozu zaříz. dle ZoO
  - spalovna SAKO v Brně - spalovna pro likvidaci odpadu kat. č. *18 01 03** pouze pleny a plenkové kalhotky a kat. č. *18 01 04*
  - aktuálně nemá koncové zařízení pro odpad kat. č. 18 01 01 O/N Ostré předměty

ČIŽP

Aktuální situace v ČR se zdravot. odpady v souvislosti s nemocí COVID-19

- **Jihočeský kraj:**
  - „problémové“ dekontaminační zařízení provozované v Dobřejovicích u Hosína
  - provoz předmětného zařízení nadále v budoucnu vnímá ČIŽP jako nevhodný (zprovoznění technologie chlazení z důvodu opakované poruchovosti zařízení a především odpovídající návaznost termické likvidace dekontaminovaných odpadů – v Jihočeském kraji chybí spalovny odpadů)
  - původci odpadů mají od ORP vydaná upuštění pro třídění odpadů ze zdravot. péče

ČIŽP

Problematika zdravotnických (a veterin.) odpadů v praxi aneb co „trápí“ ČIŽP

- Ze zařízení, která provádějí dekontaminační úpravu odpadů externě je nutné odklonit ročně cca 8 000 tun dekontaminovaných odpadů ze skládek do kapacit k termickému zpracování (avšak cementárny ani ZEVO – spalovny KO - tento odpad za běžného provozu obvykle nezpracovávají) => novela vyhlášky o PNsO
- Upuštění od třídění, která vydávají ORP pro zdravotnické odpady – likvidace odpadu kat. č. *18 01 04* pod kat. č. *20 03 01* (směsný KO) - v roce 2035 by mělo být skládkováno nejvýše 10% veškerého komunálního odpadu

ČIŽP

Problematika zdravotnických (a veterin.) odpadů v praxi aneb co „trápí“ ČIŽP

- Provoz mobilních zařízení ke sběru a výkupu odpadů pro zdravotnické odpady bez chladících jednotek – sběr odpadů probíhá delší časový úsek (např. celé dopoledne) od menších původců (doktorů) nebo dochází k převozu zdravot. odpadů přes celou ČR do smluvně zajištěného koncového zařízení
  - ❖ nebezpečí šíření infekčního agens, aj.
- Zařazování inkontinentních pomůcek pocházejících z domovech důchodců a z ústavů sociální péče (Ing. Matějů)

ČIŽP

Problematika zdravotnických (a veterin.) odpadů v praxi aneb co „trápí“ ČIŽP

- vyhláška č. 306/2012 Sb. řeší lhůty shromážděných odpadů ze zdravotní péče před jejich konečným odstraněním (3 dny nechlazený prostor a 1 měsíc chlazený prostor) pouze u původců zdravot. odpadů, nikoli u provozovatelů zařízení dle ZoO
- KÚ často provozovatelům lhůty od doby převzetí po konečné odstranění odpadů v PŘ nestanovují (špatně kontrolovatelné)

ČIŽP

Děkuji za pozornost.

ČIŽP